

Историјата ќе одговори на прашањето дали Бранко Црвенковски беше подобар премиер отколку што беше претседател на Република Македонија.

Во двете политички авантури не постојат блескави моменти за Република Македонија, освен емоционалниот "патос" создаден веднаш по Рамковниот договор. Но, во позадината од овој проект се кријат други нешта. Можеби ако се сфати суштината на создавањето на консензуалната демократија и тоа кој што сè правел за или против националните и државните интереси на Република Македонија, тогаш ќе дадеме веродостојна слика за политичкото дејствување на Црвенковски.

политичкото дејствување на Црвенковски.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

ВО ПРОШТАЛНИОТ ГОВОР
ИМА ПРЕСЕК НА НАСТАНИТЕ, НО НЕМА ВИЗИИ

БРАНКО ЗАМИНУВА КАКО "ЧЕРЧИЛ"!?

Претседателот на Република Македонија, Бранко Црвенковски, брои ситно, што со војнички речник би се рекло се ближи крајот на мандатот за претседател на РМ. Поради тоа, време е да се напише некој "епитаф", кој барем ќе биде во согласност со неговото егзистирање во македонскиот политички мозаик кој, за волја на вистината, е полн со дилеми и математички пресметки, бидејќи за разлика од оние кои влегоа во политиката и кратко траеја, односно брзо блеснаа и згаснаа - Бранко остана да биде Бранко, харизматичен, голем оратор и проценлив политичар. Тој знае што сака, бидејќи прво проверува и проценува, а дури потоа прави потег, кој иако често пати бил погрешен вината успешно ја префрлил врз други, а не врз сопствен грб. Тоа значи дека Црвенковски одамна го надминал својот учител, кој го вивна меѓу ѕвездите и му создаде метеорска слава, која сè уште трае и ќе трае, ако не направи некоја непромислена политичка утка. Затоа главно прашање е како Црвенковски долго се задржа во политиката, а другите се на маргините од општеството или стравуваат од "неговата сенка". Но, за нас главна енигма останува што во последниве пет години на функцијата претседател на Републи-

ка Македонија направи Бранко Црвенковски? Има ли некој параметар по кој би се вреднувала неговата функција?

МОЌНИ ФАКТОРИ

Сходно на политичката состојба во Македонија, Бранко Црвенковски се повлекува од битката за претседател на РМ, бидејќи оцени дека на таа функција може само да биде марионета или кукла на ВМРО-ДПМНЕ. Затоа добрите познавачи на политичките прилики во земјава сметаат дека Црвенковски нема да дозволи два пати да биде во сенка на премиерот Никола Груевски, иако сега од позиција на шеф на државата може отворено да ја "пецка" владејачката коалиција, или ако сака повторно може да се договори со Али Ахмети да трча нов политички маратон, бидејќи веќе еднаш најдоа свој јазик, односно интерес и направија влада, која се обиде не-трпеливоста меѓу Македонците и Ал-

банците да ја сведе на едно подносливо ниво, што по 2001 година беше тешка работа. Меѓутоа, неколку години подоцна може да се констатира дека странците му ја завршија поголемата работа, додека тој меѓу народот ги собираше ловориките од таквата маргинализација на домашните политичари, вклучувајќи ја функцијата на граѓаните, Собранието и на поголемите партии. Доколку се фрли "окце" низ шпионката на македонската врата ќе може да се забележи дека Бранко Црвенковски не случајно стапи на функцијата. Трагичното загинавање на претседателот Борис Трајковски ја забрза инаугурацијата на Црвенковски, кој благодарение на искуството и на политичкиот багаж успешно ја премести старата препознатлива политичка доктрина. Имено, навидум во тој момент наликуваше дека Бранко воскресна и стана прифатлив фактор за Брисел и за другите меѓународни центри на моќ, иако барем до тогаш го држеа настрана од геостратеш-

Македонија на колена. Затоа нашата плурална демократија наликува на карактерот на комедијата дел арте.

Во тој контекст, за раководењето со нашата држава многу е тешко да му се даде позитивна оценка на Црвенковски. Периодот од 1992 до 1998 година беше мачен и илустративен, односно како да се окарактеризира "ТАТ", најголемиот грабеж од поновата македонска историја, или како да се даде оценка за периодот од 2002 до 2004 година. Доколку неговата кариера се подели на економска и на политичка страна, тогаш за првата треба да добие едвај доволна двојка, но за другата сигурно добива 5 плус. Тој се покажа дека е "махер" за наводно решавање на политички конфликти, но тоа е за јавноста, а за по-добрите познавачи на приликите во земјата ова е лош мејкап, кој всушност се покрива со помош на харизмата, ораторството и т.н. вмровски популизам. Тоа значи дека нема разлика меѓу популизмот на Груевски и популизмот на Црвенковски.

"Република Македонија е мала и млада држава. Ние ниту можеме да ги менаџираме, ниту смееме да ги игнорираме глобалните процеси. Она што можеме и мораме да го направиме е благовремено да го предвидуваме развојот на настаните и со својата политика да направиме сè позитивните консеквенци од тие глобални процеси по нашата земја да ги валоризираме што е можно повеќе, а негативните последици максимално да ги ублажиме и амортизираме", се истакнува во последниот говор на Бранко Црвенковски, како претседател на РМ, кој го презентираше лани пред пратениците во Собранието.

"Грешка која не смееме да си ја дозволиме и која може скапо да нè чини е извлекување погрешни заклучоци и врз основа на нив дефинирање на погрешни политички приоритети и концепти. Глобалната криза не е шанса, туку опасност за нашата економија. Изолацијата не е предност туку хендикеп. Процесите во регионот и во светот не ја намалуваат туку ја зголемуваат важноста на нашето интегрирање во НАТО и во ЕУ. Што побрзото и што поуспешното остварување на евроатлантските перспективи мора да биде наш највисок приоритет. За жал, токму на овој план, во 2008 година не само што не го остваривме планираниот напредок туку се соочивме со тешко разочарување и неисполнети очекувања. На Самитот на Алијансата во Букурешт, Република Македонија не ја доби очекуваната покана за полноправно членство. Во годишниот извештај Европската комисија не даде препорака за почеток на преговорите со Унијата. Со други зборови и двата, инаку меѓусебно компатибилни процеси кои не водат кон евроатлантските структури целосно се блокирани со сите последици, кои од таквата состојба произлегуваат за на-

ките поместувања на Балканот. Но, од друга страна, пак, сегашниот македонски претседател отсекогаш бил битен фактор во Македонија, односно дипломатите го сметаа за калауз на новата евроатлантска интеграциона политика на територијата на Југоисточна Европа. Од денешен аспект, многу информации ја потврдуваат тезата дека всушност благодарение на моќните сојузници и пријатели Црвенковски бил и ќе биде успешен играч на таквата меѓународна политика, која не трпи "своглаво" настроени политичари, кои им пречат на патот кој Западот го зацртал во седумдесеттите години на минатиот век. Затоа тој сè уште е на македонската политичка сцена и ги користи сите "погодности", кои му ги понуди контроверзната приватизација во РМ, како и доминантната позиција на реформираните комунисти, кои гледано од страна и натаму ги контролираат сите партии кои никнаа во нашето демократско опкружување.

Како остроумен и харизматичен политичар, што секако се природни и доблесни карактеристики, на почетокот од кариерата Црвенковски ги збриша Гошев, Петковски и другите од СДСМ, кои можеа да му бидат сериозна конкуренција во етаблирањето во партијата но, исто така, не случајно појавувањето на ексидерот на ВМРО-ДПМНЕ, му ја зацврсти позицијата и од него создадоа мит и легенда во редовите на со-

цијалдемократите. На тој начин Бранко Црвенковски предвреме созреа, иако за тоа имаат удел и други македонски и странски фактори. Затоа тој предвреме стана легенда во македонската политика, а другите заминаа во историјата, како колебливи и преплашени птици.

КОМЕДИЈА ДЕЛ АРТЕ

Историјата памети само храбри политичари, а останатите одат во заборав. Таков е и примерот со најпознатиот светски мегастар политичар, Черчил, кој всушност ја спаси викторијанска Велика Британија од пропаѓање. Тоа значи дека историјата ќе одговори на прашањето дали Бранко Црвенковски беше подобар премиер отколку што беше претседател на Република Македонија. Доколку се компарираат двете политички авантури не постојат блескави моменти за Република Македонија, освен емоционалниот "патос" создаден веднаш по Рамковниот договор. Но, доколку се погледне во позадината на овој проект, тогаш можеби ќе се сфати и суштината на создавањето на консензуалната демократија и тоа кој што сè правел за или против националните и државните интереси на Република Македонија. Од друга страна, пак, факт е дека кобната 2001 година беше неизбежна, бидејќи многу меѓународни и домашни страни кумуваа за да ја видат

шата земја. Како се доведовме до една таква ситуација? Колку од ова што ни се случува е резултат на нашите грешки и заблуди, а колку на фактори од надвор на кои не можевме да влијаеме? Знај дека околу овие прашања во македонското општество постојат различни, често пати и спротивставени оценки. Сè додека тоа е така, сè додека не ги усогласиме нашите ставови за она што сме го направиле, не е исполнет првиот и неопходен предуслов за создавање политичко единство за нашето идно дејствување во однос на реализацијата на нашите стратешки определби. Во однос на НАТО интеграцијата и Самитот на Алијансата во Букурешт, сакам јасно и недвосмислено да истакнам дека сите критериуми и стандарди за членство од наша страна беа исполнети. Тоа беше оценка на сите членки на Алијансата,

употреби својата позиција на држава - членка и принципот на заемна солидарност во рамките на Алијансата. Тоа е вистината за Букурешт. А која е вистината за периодот по Букурешт? Заклучокот на Самитот во однос на Република Македонија создаде нова реалност за која не сум сигурен дека сите во државата сме сосема свесни или во најмала рака дека поеднакво сериозно ја третираме. Имено, НАТО со својот финален став индиректно го верифицираше ставањето на Времената спогодба надвор од сила и посочи дека единствениот начин за наш прием во Алијансата е изнаоѓање на заемно прифатливо решение за спорот околу името. Ние со право можеме да тврдиме дека ваквиот исход не е ниту фер, ниту праведен. Но, со тоа нема да ги промениме работите. Треба да се соочиме со фак-

да го реализира. Денес Владата на Република Македонија токму тој нереален слоган го промовира во официјална политика на нашата земја. Денес Владата е таа која е должна на граѓаните да им објасни како мисли тоа да го реализира. На 17 ноември 2008 година Владата, без било какви претходни консултации со мене, како претседател на државата, поднесе тужба против Република Грција пред Меѓународниот суд на правдата за прекршување на Времената спогодба од 1995 година. Уште еднаш ќе повторам - тоа е апсолутно легитимна постапка. Во Букурешт Грција ја прекрши Времената спогодба и го попречи нашето интегрирање во НАТО. Клучното прашање е дали таквата постапка е и корисна за нас. Дали нè приближува или нè оддалечува од остварувањето на нашите национални и државни интереси - членство во НАТО и во ЕУ", оценува претседателот Црвенковски.

"Жалам што морам да констатирам дека во еден подолг временски период вистински преговори за разрешување на спорот со Грција нема да има. Сосема консеквентно тоа значи дека во истиот тој период членство во евроатлантските структури за Република Македонија, исто така, нема да има. За таа реалност треба да бидеме сосема свесни, како и за последиците кои од тоа ќе произлезат. Основната причина за тоа е непопустливиот став на Грција, односно нејзиното кршење на меѓународните правни принципи и газење на основните демократски вредности и начела. Меѓутоа, ние на политиката и однесувањето на Грција ниту можевме, ниту ќе можеме да влијаеме. Што се однесува до нашите грешки, нашите погрешни проценки и лошо поставени приоритети, а нив во овој период ги имаше многу, одговорноста е наша и исклучително наша. Со користење на популизмот и злоупотребата на патриотските чувства на граѓаните, со поделбите на патриоти и на предавници, со креирање атмосфера дека ние во НАТО и во ЕУ сакаме ама не мораме, дека Владата има алтернативна стратегија за сестран економски, демократски и општествен развој на државата и без наше интегрирање во евроатлантските структури, ние сами го испишуваме сценариото и го трасираме патот за голем историски пораз. Повикот за создавање единство врз ваква платформа всушност е повик за регрутирање на соучесници и поделба на одговорноста за спроведување на една губитничка политика однапред осудена на неуспех. Во изборот кој денес власта го нуди во Македонија или целосно да се поддржи нејзината политика или ќе бидеш прогласен за предавник, јас доброволно и со целосна одговорност решавам да останам на нејзиниот список на предавници. А не се сомневам дека времето ќе покаже што е вистински патриотизам и кои се вистинските патриоти", истакнува Црвенковски.

ДАЛИ БЕШЕ ПОЧИТУВАН ИЛИ МАРГИНАЛИЗИРАН ОД СТРАНА НА ЕВРОПСКИТЕ ДИПЛОМАТИ?

без исклучок, вклучувајќи и на Република Грција. Во однос на спорот со Грција околу името на нашата земја како можна пречка за добивањето на покана, од наша страна, и пред и на самиот Самит во Букурешт на најдиректен начин беше демонстрирана неопходната флексибилност и подготвеност за разумен компромис. Со други зборови, сè што зависеше од нас, сè што можеше да има битно влијание на конечната одлука во Букурешт, од наша страна беше направено. Единствената причина заради која не добивме покана и не станавме членка на НАТО е ригидниот став на Грција и нејзината неподготвеност ниту да го прифати понуденото компромисно решение ниту да ја почитува Времената спогодба од 1995 година. Нашиот јужен сосед грубо ја зло-

тот дека во меѓународните односи покрај фер принципи и правни норми постојат интереси и однос на сили, кои многу често се и решавачки", констатира Црвенковски.

ПРЕДАВНИК ИЛИ НЕ!?

Тој ја нападна Владата на премиерот Никола Груевски, одбегнувајќи ја одговорноста за вкупната состојба во Македонија.

"На парламентарните избори еден од слоганите на опозицијата беше: 'И уставно име и НАТО и ЕУ'. Одлично, кој тоа не би го поддржал, ама не е можно. Владејачката партија ја обвини опозицијата за манипулација со граѓаните и ја прозва да објасни како мисли тоа